

۲۳۵۳۰۵۸

موریانه‌های نهادی رشد صنعتی ایران

(دولت و توسعه صنعت فناوری اطلاعات در ایران)

www.ketab.ir

مؤلفین:

دکتر بهروز علیشیری / دکتر بهرام علیشیری

سرشناسه	: علیشیری، بهروز، ۱۳۴۲-
عنوان و نام پدیدآور	: موریانه‌های نهادی رشد صنعتی ایران (دولت و توسعه صنعت فناوری اطلاعات در ایران) / مؤلفین: بهروز علیشیری- بهرام علیشیری
مشخصات نشر	: تهران: نور علم، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	: ۲۸۴ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۱۶۹-۵۱۹-۳
عنوان انگلیسی	: Institutional Termites of Industrial Growth in Iran; State and Development of Information Technology.
موضوع	: توسعه صنعتی -- ایران -- سیاست دولت Industrial promotion -- Government policy -- Iran تکنولوژی اطلاعات -- ایران -- جنبه‌های اقتصادی Information technology - Economic aspects - Iran تکنولوژی و دولت -- ایران Technology and state - Iran تکنولوژی اطلاعات -- ایران -- سیاست دولت Information technology - Government policy - Iran
شناسه افزوده	: علیشیری، بهرام، ۱۳۵۰، مولف.
رده بندی کنگره	: HC۴۸۰
رده بندی دیویی	: ۳۳۸/۹

عنوان کتاب: موریانه‌های نهادی رشد صنعتی ایران
(دولت و توسعه صنعت فناوری اطلاعات در ایران)
مؤلفین: دکتر بهروز علیشیری / دکتر بهرام علیشیری
ناشر: نور علم
شمارگان: ۲۰۰ جلد
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۶۹-۵۱۹-۳
نوبت چاپ: اول ۱۴۰۱
چاپ و صحافی: الغدير
قیمت: ۱۴۰۰۰۰ تومان

نشر نور علم: تهران- انقلاب- خ ۱۲ فروردین- پلاک ۲۹۰- تلفن: ۶۶۴۰۵۸۸۰ و ۶۶۹۵۷۰۲۱
فروشگاه: خ ۱۲ فروردین- پلاک ۲۹۰- کتاب چرتکه و نور علم — ۰۹۱۲۲۰۷۹۸۴۹ — ۶۶۱۷۴۹۱۰-
پخش: قلم سینا -انقلاب- ۱۲ فروردین- ساختمان ۲۸۶ واحد ۴ تلفن ۶۶۹۵۷۰۲۱ و ۶۶۹۵۷۱۲۰
در صورت عدم دسترسی از طریق تماس با ۰۹۱۲۳۳۴۲۲۹ کتابها ارسال می‌شود.

۷	فهرست جدول ها و نمودارها
۱۰	یادداشت ناشر
۱۵	سخن آغازین
۲۲	تقدیر و تشکر
۲۵	فصل اول: توسعه صنعتی با تأکید بر فاوا
۲۵	بخش اول: طرح مسأله
۳۴	بخش دوم: فناوری اطلاعات و اقتصاد دیجیتال
۵۲	بخش سوم: داستان استراتژی توسعه صنعتی و فاوا
۵۳	سند اول ۱۳۸۴ - ۱۳۸۲
۵۳	سند دوم ۱۳۸۵
۵۴	سند سوم ۱۳۹۲
۵۵	سند چهارم ۱۳۹۴
۵۵	سند پنجم و ششم ۹۹ - ۱۳۹۷
۵۷	داستان توسعه فاوا
۶۳	جمع بندی
۶۶	فصل دوم: مدل سازی از نقش دولت در توسعه صنعتی و فاوا
۶۶	بخش اول: دولت، بازآفرینی در نقش و کارکرد
۷۶	بخش دوم: دولت و پروژه صنعتی شدن
۷۹	ایرلند نمونه جدید
۸۳	اتحاد متناقض نهادها و بازار ایرلند
۸۸	بخش سوم: ایوانس، طراحی مدل نظری و توسعه صنعتی
۸۹	گزاره های اصلی و فرعی نظریه
۹۲	دولت و توسعه صنعتی
۱۰۲	دولت و صنعت فناوری اطلاعات

بخش چهارم: پرورش مدل عملیاتی - تجربی	۱۰۶
ساختارهای دولت	۱۱۴
رابطه دولت و جامعه	۱۱۶
الگوهای رابطه	۱۱۶
ساختارهای رابطه	۱۱۷
عملکردها و نقش ها	۱۱۸
جمع بندی	۱۲۵
فصل سوم: کروکی عقب ماندگی توسعه فاوا در ایران	۱۲۸
بخش اول: ساختار نظام دیوانی	۱۳۰
الف - تفکیک وظایف کارکردی	۱۳۰
- شورای عالی فناوری اطلاعات	۱۳۰
- شورای عالی اطلاع رسانی	۱۳۲
- شورای عالی انفورماتیک	۱۳۵
- شورای عالی فضای مجازی	۱۳۷
- تحلیل تفکیک وظایف کارکردی	۱۴۱
ب - یکپارچگی اقدام	۱۴۶
- جستجوی نهاد مرکزی هدایت کننده	۱۴۹
- وزارت ارتباطات و جایگاه آن	۱۵۵
- کشمکش های نهادی جایگزین انسجام تصمیم گیری	۱۵۸
- تداخل و همپوشانی اقدام به جای یکپارچگی	۱۶۳
- سازمان فناوری اطلاعات ایران	۱۶۹
- نهادهای از ریخت افتاده	۱۷۰
بخش دوم: رابطه دولت و جامعه	۱۷۵
الف - الگوها و ساختارهای رابطه	۱۷۵
- قرارداد آسیاتک سمبل بی اعتمادی	۱۷۸
- بخش خصوصی غیر متشکل	۱۸۴
- حالت تهاجمی میان دولت و بخش خصوصی	۱۸۷

يادداشت ناشر:

توسعه صنعتى خواه در حوزه صنايع كلاسيك و خواه در حوزه صنايع مدرن مهم ترين شاخص براى اندازه گيرى ميزان توسعه يافتگى كشورها و دستيائى به رفاه اجتماعى و اقتصادى در سطوح ملي است. مطالعات تطبيقى اين حوزه نشان مى دهد كه وجود منابع طبيعى مطلوب، اندازه و حجم اقتصاد، موقعيت جغرافيايى، كيفيت نيروى انساني به همراه سياست هاى مطلوب در حوزه هاى پولى، مالى و همچنين تجارى در كنار سياست هاى صنعتى مى تواند زمينه ساز رشد صنعتى بشود.

مطالعات دهه هاى اخير در مورد موفقيت كشورهاى در حال ظهور به ويژه

در شرق آسیا نشان داد که علاوه بر مؤلفه‌های سیاسی و اقتصادی برای توسعه صنعتی، نقش دولت و نهادهای اداری آن در پیشبرد برنامه‌های رشد و توسعه صنعتی از اهمیت بالایی برخوردار است. به عبارت دیگر تدوین و انجام سیاست‌گذاری صنعتی قبل از همه به نقش دولت و ظرفیت‌های سازمانی آن برای اجرای دقیق آنها وابسته است.

البته توجه داریم که نمی‌توان نسخه واحدی برای طراحی و یا تعریف دولت کارآمد ارائه داد، اما می‌توان شاخص‌هایی را ارائه داد تا بر پایه آن متناسب‌سازی شود. نکته نخست این است که باید بین نقش‌هایی که دولت باید آنها را به عهده بگیرد با قابلیت‌های آن سازگاری وجود داشته باشد. لذا هر نقش توسعه‌ای توسط هر دولتی، قابلیت اجرا ندارد.

نکته دوم آن است که قابلیت دولت‌ها به ظرفیت تخصصی و فنی نیروهای وی در نظام اداری خود وابسته است. ایجاد رقابت با هدف افزایش کارایی و بهبود نظام دستمزدها و پاسخگو کردن آنها نکته محوری افزایش این قابلیت‌ها است.

این قابلیت‌ها قرار است تا عامل نارسایی بازار را برطرف کند، لذا دارای

ظرفیت های بالایی در عملکرد خود است. حداکثر سازی ظرفیت های فنی دولت، تدوین سیاست های صنعتی صحیح، پیگیری منافع جمعی و تولید کالاهای عمومی با مشارکت و روابط نزدیک و هدفمند با بخش خصوصی پایه های اصلی یک دولت کارآمد است که می تواند نقش های توسعه ایی به خود بگیرد. بر این اساس تجدید تمرکز بر قابلیت های ذاتی دولت های توسعه گرا زمینه ساز عدول تدریجی از نظریات نئولیبرالی مبتنی بر اصول تعیین کنندگی مکانیزهای صرف بازار رقابتی است. البته توجه داریم که چنانچه دولت ها فاقد قابلیت های لازم برای ایفای نقش های توسعه ایی باشد، می توانند تا سقوط سیاست های صنعتی و حتی چپاولگری هم سوق پیدا کنند.

این اثر بنا دارد تا نشان دهد که علت جاماندگی توسعه اقتصادی ایران به طور عام و توسعه صنعتی به طور خاص، قبل از آنکه اقتصادی یا وابسته به سیاست های اقتصادی باشد، اجتماعی است و به عبارت دیگر به ظرفیت های نهادی ربط دارد.

این اثر تلاش می کند تا نشان دهد که چرا دولت در ایران به دلیل نهادهای از ریخت افتاده خود، ظرفیت های توسعه بخشی را از خود سقاط کرده است و فاقد توان فنی و کارشناسی و هماهنگی کارکردی برای پیشبرد برنامه های توسعه ایی

است.

به همین دلیل کتاب حاضر که به همت این انتشارات تقدیم خوانندگان فرهیخته حوزه مطالعات توسعه اقتصادی و اجتماعی و مدیریتی می‌شود، حاوی رویکردهای ویژه‌ای است که آن را از سایر آثار مشابه تدوین شده در سطح ملی متمایز می‌کند.

این کتاب در فصل اول به شاخص‌های توسعه صنعتی با تأکید بر صنعت فناوری اطلاعات در ایران و جهان می‌پردازد. در عین حال به تحولات راهبرد توسعه صنعتی در ایران چند دهه اخیر پرداخته است.

این اثر در فصل دوم تلاش می‌کند تا شاخص‌های یک دولت توسعه‌گرا را در قالب مدل‌های عملیاتی - تجربی به تصویر بکشد. این فصل بنا دارد تا نشان دهد که هر دولتی نمی‌تواند ظرفیت‌های آفرینش‌های توسعه‌ای داشته باشد، مقدماتی می‌خواهد و ساختارهایی.

دولت باید دارای معیارهایی باشد تا بتواند مجری موفق سیاست‌های توسعه‌ای باشد در غیر این صورت نه تنها از انجام موفق پروژه توسعه باز می‌ماند، بلکه خودش مانع از هر گونه تحول توسعه‌ای خواهد بود.